JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Zaturdag 24 December. N°. 102.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indie gehoord:

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij,

In aanmerking genomen hebbende de behoefte aan meer voldoende verordeningen omtrent het gebruik en inzonderheid omtrent den verhuur van paarden en rijtuigen op Java en Madura, en lettende op de artikelen 85 en 93 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie (staatsblad 1836 no. 48);

Heeft goedgevonden en verstaan:

Afgescheiden van de verordeningen op hetzelfde onderwerp, welke betrekking hebben tot 's lands belastingen, vast te stellen het volgende

REGLEMENT *omtrent het houden en gebruiken van paarden en rijtuigen op Java en Madura.*

I. *Omtrent het gebruik van paarden en rijtuigen in het algemeen.*

Art. 1. Het is verboden op den openbaren weg harder te rijden dan in matigen draf of handgalop.

Art. 2. Het is verboden op den openbaren weg, den rijdende met opzet overlast aan te doen, hetzij door de paarden te doen schrikken, de rijtuigen te beschadigen of op andere wijze.

Art. 3. Bij het ontmoeten van twee rijtuigen moet uitgehaald worden in dier voege, dat het eene aan de regterzijde van het andere en genoegzame plaats voor beiden blijve.

Wanneer bij ontmoeting een ongeluk gebeurt, is het eene bezwarende omstandigheid het midden van den weg te hebben overschreden aan de regterzijde van het rijtuig.

Art. 4. Die een rijtuig voorbij wil rijden, klapt met de zweep; hierop haalt het voorste rijtuig links uit en rijdt het achteropkomende regts.

Wanneer bij het voorbijrijden een ongeluk gebeurt, is het eene bezwarende omstandigheid het midden van den weg te hebben overschreden, aan de regterzijde voor het voorste, aan de linkerzijde voor het inhalende rijtuig.

Art. 5. Personen te paard, halen bij ontmoeting en voorbijrijden als rijtuigen.

Art. 6. Een hek of poort mag niet dan stapvoets in- en uitgereden worden.

Bij dit in- en uitrijden en bij het omdraaijen van een hoek wordt vooraf gewaarschuwd door het klappen met de zweep, of door eenen bediende op korten afstand van de paarden vooruit te zenden.

Art. 7. De menner moet zoolang het rijtuig in beweging is, op zijne zitplaats blijven.

Bendies mogen niet gemend worden door eenen achterop staande bediende.

Bij een rijtuig met twee paarden voor elkander of met twee span paarden behoort minstens een bediende achterop.

Menners en bedienden van rijtuigen op den openbaren weg, moeten behoorlijk gekleed zijn.

Het is hun verboden te slapen of beschonken te zijn.

Art. 8. Rijtuigen op den openbaren weg stilstaande, moeten plaats laten voor den behoorlijken doortogt van andere rijtuigen.

Steeds moet bij het aldaar stilstaande rijtuig een persoon aanwezig zijn die het bewaakt.

Art. 9. Bij donkeren avond of nacht moet elk rijtuig, op den openbaren weg rijdende of stilstaande, voorzien zijn, of van twee lantaarns met 2 of 3 glazen vóór aan de beide zijden van het rijtuig vastgemaakt en behoorlijk verlicht, of van eenen bediende, die eene vlammende flambouw in de hand houdt.

Art. 10. Het is verboden, paarden op den openbaren weg los te laten loopen.

Art. 11. Paarden door eene aanstekelijke ziekte aangedaan, mogen niet op den openbaren weg gebragt worden.

Is de ziekte de kwade droes, alsdan worden de paarden door de policie gedood.

Het bestaan der ziekte wordt uitgewezen door een proces-verbaal van deskundigen. Het getal te raadplegen deskundigen wordt door den resident bepaald. Zij worden door den resident benoemd.

II. *Omtrent het verhuren van paarden en rijtuigen.*

Art. 12. Het is verboden rijtuigen en paarden te verhuren zonder schriftelijke vergunning van den resident.

Deze vergunning wordt geschreven op een zegel van *f* 10 tot *f* 100, ter keuze van den ambtenaar.

Zij geldt alleen voor den persoon en het erf in de vergunning aangeduid.

De resident verleent haar niet zonder de buren en de bestierders der in de nabijheid zijnde openbare inrigtingen in hun belang te hebben gehoord, en te hebben onderzocht of ook andere algemeene belangen de vergunning ontraden.

Zij wordt niet geweigerd dan met opgave van de redenen.

Het staat een iegelijk vrij over de weigering bezwaren in te brengen bij den Gouverneur-Generaal.

Art. 13. Het is verboden rijtuigen en paarden te verhuren, die zich niet eenen zindelijken en voor de veiligheid voldoenden staat bevinden.

De rijtuigen moeten voorzien zijn van een merk, onder aan den bak gebrand van wege de policie. Tot het verleenen van dit merk kan de resident vaste dagen bepalen, mits niet minder dan 3 dagen in de week.

Het merk wordt door de policie vernietigd, zoodra het blijkt dat het rijtuig niet meer voldoet aan de eerste alinea van dit artikel.

De paarden moeten minstens 3 voet 8 duim hoog zijn.

Art. 14. De inrigting, waarin wagen- en paardenverhuurderij gedreven wordt, en de tuigen en gereedschappen moeten zich steeds in eenen zooveel mogelijk zindelijken en voor de veiligheid voldoenden staat bevinden.

Art. 15. Eenmaal 's maands kan de resident een algemeen onderzoek instellen of zijnentwege doen instellen naar den toestand van elke verhuurderij in al hare deelen.

Op den voor dat onderzoek door den resident bepaalden tijd moeten alle rijtuigen, tuigen en paarden in de verhuurderij aanwezig zijn.

Wanneer men dan bevindt, dat de twee vorige artikelen niet worden opgevolgd, beveelt de resident het noodige tot opvolging van die artikelen.

Wanneer het bevolene niet binnen den door den resident gestelden tijd verrigt wordt door den ondernemer, geschiedt het op diens kosten door de policie.

Bij herhaalde nalatigheid van den ondernemer in de opvolging van het bevolene, kan de vergunning in art. 12 bedoeld door den resident worden ingetrokken.

Dit een en ander sluit geenszins de bevoegdheid uit tot oplegging van de hieronder bepaalde straffen.

Art. 16. In elk huurrijtuig moet op eene duidelijk zigtbare plaats een gedrukt tarief voorhanden zijn, bevattende: den huurprijs per uur, per halven dag, per geheelen dag, na zonsondergang, voor één persoon, voor meer personen, het gewigt van goederen, dat in elk rijtuig kan medegenomen worden, en hetgeen de verhuurder verder aan het publiek wenscht mede te deelen.

Dit tarief moet door den resident voor gezien geteekend zijn.

Art. 17. Geschillen tusschen verhuurder en huurder over den huurprijs, bij gebreke van het in art. 16 bedoelde tarief of betreffende zaken waaromtrent niets voorkomt in dat tarief, worden uitgewezen ten voordeele van den huurder.

Alle inbreuken op de bij het tarief bekend gemaakte voorwaarden, en alle niet bij andere wettelijke bepalingen voorziene beleedigingen tusschen huurder en verhuurder of diens koetsier, worden gestraft.

Het blijft den beschadigde onverlet, de zaak voor den burgerlijken regter te brengen.

III. *Straffen.*

Art. 18. De overtredingen van deze bepalingen worden, wanneer de overtreders Europeanen of daarmede gelijkgestelden zijn, gestraft als volgt:

a. van art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 uitgezonderd die van den vierden volsin, art. 9, den eersten volzin van art. 12, 13 en 14, met boeten van *f* 5 tot hoogstens *f* 100 of gevangenisstraf voor hoogstens 8 dagen;

b. van den vierden volzin van art. 7, van art. 8, 10, 11, den tweeden en derden volzin van art. 13 en 16, en de inbreuken en beleedigingen bedoeld bij art. 17, met boeten van *f* 5 tot *f* 25.

Wanneer de onder de lett. *a* en *b* vermelde overtredingen begaan zijn door Inlanders of daarmede gelijkgestelden, zal de zaak worden gebragt op de policierol en bestraft met eene boete, de som van *f* 25 niet te bovengaande, alsmede met eene der straffen, vermeld bij art. 28 van de *bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving, welke eene dadelijke voorziening vereischen,* vastgesteld bij publikatie van 5 Februarij 1848 (Staatsblad n°. 6).

Hiervan zijn echter uitgezonderd de personen, vermeld in art. 4 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indië.

Deze worden, met instandhouding van het bij art. 131 van laatstgenoemd reglement voorgeschrevene, voor zoo veel aangaat de op hem casu quo toe te passen straffen, met Europeanen gelijkgesteld.

Art. 19. Meesters, die hunne koetsiers dwingen om tegen deze bepalingen te handelen, worden gestraft als waren zij zelven de overtreders.

Art. 20. Wanneer de identiteit van den huurkoetsier niet uitgewezen kan worden, is de verhuurder voor diens handelingen strafbaar.

Art. 21. Feiten, op welke, hoezeer gebragt kunnende worden onder de termen van deze bepalingen, tevens volgens de algemeene strafwetten eene zwaardere straf dan de hier bepaalde gesteld is, blijven aan de toepassing dier wetten onderworpen.

IV. *Ingang dezer bepalingen.*

Art. 22. De bovenstaande bepalingen treden in werking op den 1 Julij 1854. Met dien dag worden ingetrokken alle terzelfder zake thans bestaande verordeningen, waaronder speciaal het reglement, gearresteerd bij resolutie van 5 December 1820 No. 31 en vervolgen.

Vóór dien dag moeten verhuurders van rijtuigen en paarden het bewijs van vergunning tot uitoefening van hun bedrijf aan het residentiekantoor vertoonen; zulks niet doende, worden zij beschouwd als geene vergunning te bezitten.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze worden gepubliceerd en geafficheerd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts worden opgenomen in het staatsblad van Nederl. Indie en in de javasche courant.

Gelast en beveelt verder, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te *Buitenzorg*, den 20 December 1853.

(Staatsblad no. 100.) DUYMAER VAN TWIST.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.
De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1853 n°. 70. is de gepensioneerde 1 luitenant der infanterie van het indisch leger, *H. W. van Oijen*, in aktive dienst bij dat wapen hersteld, en zulks in zijne daarbij vroeger verkregenen rang en ancienniteit.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van aanspraak op pensioen, de kontroleur der 1 klasse bij de landelijke inkomsten en kultures *C. Beer.*

Op haar verzoek, eervol, als kollektrice van het klein zegel te Batavia, mevr. de wed. *S. J. de Kock van Leeuwen. geb. Reijnst.*

VERLEEND:

Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan *J. N. Grimmius,* ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk kommies op het residentie kantoor te Madioen.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Uit 's lands dienst, de militaire ambtenaar der 2 klasse, magazijnmeester van het kleedingmagazijn te Samarang, *L. Leduc.*

Op zijn verzoek, eervol, uit Z M militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de 2 luitenant der infanterie *C. J. Kaiser.*

ADVERTENTIE.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Dingsdag 27 dezer, des morgens ten 8 ure, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden worden verzocht, zich op 26 dezer, onder duidelijke vermelding van namen en titels, ter inschrijving op de lijst der audientie, te wenden aan den adjudant van dienst.

[illegible] *De Kapitein Adjudant,*
VAN HEERDT.

Advertentien.

Vertrek van de Landmail gedurende het Jaar 1853.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, gedurende 1853, zal plaats hebben als:

In de maand December op den 27 van die maand, terwijl die schepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordend pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst aftewachten van het stoomschip van Hongkong.

De brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden:

a. voor zoo veel betreft de brieven voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., daags vóór het vertrek der stoomschepen naar Singapore, 's namiddags ten 1 ure.

b. voor zoo veel aangaat de brieven voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op denzelfden tijd.

BATAVIA, 22 *April* 1853. *De Directeur voornoemd,* DE VEER.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze, met referte aan zijne in de *Javasche Courant* opgenomen advertentie van 14 dezer, bekend, [zie *Java-Bode* 17 dezer n°. 100] dat bij de daarbij bedoelde, op 27 Januarij 1854 te houden openbare uitbesteding voor het transport van gouvernements producten, zout, enz., in de residentien Banjoemaas en Bagelen gedurende de jaren 1855/59, *vreemde oosterlingen* niet ter mededinging zullen worden toegelaten.

De algemeene rekenkamer maakt bekend, dat op Zaturdag 7 Ja-

TOONEELEN UIT DEN JONGSTEN OORLOG IN HONGARIJE. (*verv.*)

En daarmede hield de trouwe dienaar den » verbluften courier naar de andere wereld'' nog eens de pistolen voor.

Getroffen door den trouwhartigen toon des wachtmeesters en onverschillig of men zijne ligtzinnige dwaasheid een paar uren vroeger of later wist, wierp de jongman zich den ouden krijger om den hals en riep uit:

— Het is zoo als gij zegt. Ik heb alles verspeeld — mijn geld, het toevertrouwde geld, mijne eer — mij zelven. Zoo kan en wil ik niet leven — neen, ik wil niet. Dus blijft mij niets over dan mij dood te schieten, en dat zal ik.

— Dat behoeft zoo haastig niet, heer ritmeester. Het heeft nog wel tijd tot morgen, geloof ik.

— Blijft mij een uitweg? Weet gij eene andere keus.

— Waarom niet? Zie, heer ritmeester in zulk een geval, als het om leven of dood te doen is, moet men een strohalm voor een balk houden. Alles is goed als het maar helpen kan.

— Ja, dat is het juist. Ik ben niet meer te helpen. Hoe zou ik op het oogenblik vijf duizend guldens kunnen krijgen zonder te stelen? Waarom speelde ik ook.

— Gij moet het hair van den hond op de wond leggen, heer ritmeester. Gij moet weder spelen.

— Zijt ge dol? Spelen! Waarmede? Ik heb geen dukaat in de sabeltasch.

— Wil ik u leenen, heer ritmeester?

— Gij! Loop heen. Laat ik u niet uitlagchen.

— Waarom niet? Ik ben ook een Magyaar. Verleden jaar ben ik remplacant geworden voor een jong student en heb vijftienhonderd *zwanziger* vrij geld gekregen. Gelooft gij nu, heer ritmeester, dat een oud soldaat niet om het invalidenhuis denkt en het geld zoo het venster uitsmijt als de jonge heeren officieren, die pas als majoor hunne luitenants-schulden beginnen te betalen. Wij houden ons beetje beter bij elkander. en als er een Godszegen met het geld te verdienen is, dan leenen wij gaarne. Ik bid u, heer ritmeester. laat mij iets aan u verdienen. Neem den heelen pluk. Mij is hij maar tot bezwaar in den mantelzak.

Met deze woorden haalde hij eene rol goud uit den zak en bood ze den verbaasden officier aan.

— O ik bid u, neem, heer ritmeester.

— Waar denkt gij aan, wachtmeester? Dat gaat immers niet. Dat verbiedt het reglement, mijn rang en mijn trots. Van een ondergeschikte geld leenen! Duivelsch, neen dat gaat niet!

— Wel, ik leen het niet als wachtmeester. Ik leen het als een edelman aan een edelman, als een Magyaar aan een Magyaar. Zoo is het gebruik in het land en zoo moet het blijven. Sla toe en bedenk u niet langer. Gij rijdt weder naar Frauenmark, wint den Polen ons geld weder af, betaalt de soldaten van kolonel Guyon en blaast geheel andere lieden het licht uit dan mijn knappen escadrons-kommandant, die mij honderd vijftig dukaten schuldig is.

En hij zette met een vrolijk gezigt het rolletje op de tafel, salueerde, draaide op den linkerhiel om en wilde heengaan.

— Halt! riep de ritmeester en trok hem bij zijn dolman weder naar de tafel. Houd uw geld, oude brave kameraad; mij kan het niet meer baten. Ik heb geen geluk in het spel, en zou het ook maar weder verliezen; en dan zou ik een goeden kerel, een echten landsman, die zijn laatste brood met mij gedeeld heeft, van zijn goed beroofd hebben, zonder mij zelven te helpen. Dat zou mijne laatste oogenblikken gruwelijk verbitteren. Niets meer daarvan, trouwe vriend! Neem dezen afscheidskus, en ga met God.

— Heer ritmeester, dan doen wij de reis met extra post te zamen. De eene laars voor u, de andere voor mij. ouden knevel. Ik laat den heer ritmeester in *die* kou en met *dat* weder den verren weg niet alleen doen.

— Heer in den Hemel! Gij zult toch niet —

— Mij ook doodschieten? Ja zeker zal ik dat. Ik verzoek u dus, heer ritmeester, om maar te bevelen, wanneer de marsch met de laarzen van zeven mijlen beginnen moet.

— Gij zijt een kind en een toovenaar tegelijk, oude brave vriend! riep de ritmeester uit en viel nogmaals

nuarij 1854, des morgens ten 9 ure, in het locaal van dat kollegie, zullen plaats hebben de gewone uitlotingen van gouvernements effecten.

De onderintendant 1 klasse in de 1 militaire afdeeling op Java, zal op Woensdag 28 December 1853, des morgens ten 9 ure, ten zijnen bureele te Weltevreden publiek uitbesteden, de levering van 200 [twee honderd] Amst. ℔ kamfer, ten behoeve van 's rijks magazijn van geneesmiddelen te Weltevreden.

Vendutien.

Op Dingsdag 27 December, ten huize van den kolonel *W. C. Filet*, te Weltevreden (bij de brug van Goenong-Saharie) door gebr. *Roselje & Co.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, door *John Pryce & Co.*, het engelsche barkschip *David Clark.*

Op Woensdag 28 December, ten huize van den heer Dr. *W. Bosch*, door gebr. *Roselje & Co.* Zie advert. n°. 1275.

en

Tegen 4°/₀ vendusalaris, voor de toko van de heeren *Brandon & Meijer.* Zie advert. 1287.

Op Donderdag 29 December, wegens vertrek door *Vaupel & Co.*, voor de woning van den heer *H. D. van Wely* in het kampement tegenover Passer Senin.

en

Voor een der localen van de recherche aan de kleinen boom.

en

Precies ten 11 ure, de brik *Nina of Bristol.*

Op Vrijdag 30 December, wegens vertrek, door *Munder* ten huize van den heer *Steuerwald*, naast de gouvernements school.

en

Tegen 4°/₀ vendusalaris voor het kommisiehuis van gebr. *Roselje & Co.*

Op Zaturdag 31 Dec., voor het kommssiehuis van *Voute & Jacobsen.*

en

Precies ten 11 ure, in het locaal der beurs.

Vertrekkende Personen.

J. N. Grimmius. — J. H. van Moeverden.

Advertentiën.

Bevallen van een ZOON *J. H. M. Kessler, Op de Laey.*

BATAVIA, den 15 *December* 1853. (1256)

Op den 7 September jl. overleed te 's Gravenhage in den ouderdom van 58 jaren, onze geliefde vader en behuwdvader de heer *J. Mess*, in leven gepensioneerd Luitenant-Kolonel van het Indisch leger, ridder der militaire Willemsorde.

H. A. MESS.
(1264) P. J. MESS.
F. J. D. LAUNY.

Op 7 Julij jl. overleed aan boord van de *Hendrika*, in bestemming naar Japan, mijn geliefde echtgenoot *Mr. D. G. Reitz*, in leven President van de Weeskamer te Batavia.

(1276) L. REITZ, geb. *van de Poel.*

Op Woensdag den 28 December 1853

VENDUTIE

ten huize van den Hoog Edel Gestr. Heer Kolonel

Dr. W. BOSCH,

TE WELTEVREDEN,

door

GEBR. ROSELJE & Co.

van een' zeer fraaijen inboedel, bestaande uit: Massief Mahonijhouten Meubelen, als: Canapé's, Causeuses, Fauteuils, Stoelen; Consoles, Canapé's en ronde Tafels, allen met Marmeren Bladen; Etagèrekasten, Linnen- en Hangkasten, Speeltafels, Psyché, extra groote Massief Mahonijhouten Ledikanten met Springveeren Matrassen, eene groote élegante Massief Bronzen Pendule met Speelwerk in den voet, eene geheel voor dit klimaat vervaardigde welluidende Piano, met nieuw Zilveren Mechaniek, helder licht gevende Lampen, groote Spiegels, eenige zeer fraaije Schilderijen in Olieverw, van met roem bekende meesters, Pleet-, Kristal- en Glaswerk. Porceleinen Tafel- en Thee Serviezen; voorts goed loopende Paarden, waaronder een Span van vieren (**Bandawassie**), eene Europeesche Koets en Toerwagen, een beproefde, extra ligte Engelsche Reiswagen, eene partij Bloemen in Potten, waaronder vele **Japansche Planten.**

Eenige Boeken en een partij zeer goede Rijnwijn.

Op Maandag den 26sten te voren, voor een ieder te bezigtigen, van 's morgens 8 tot 's middags 12 uren.

(1275)

De op Woensdag 28 December,

voor de pakhuizen van wijlen den heer *van der Does*, geannonceerde Vendutie,

heeft geen voortgang en is uitgesteld tot in de maand Januarij. (1283)

Op de Vendutie van Woensdag den 28 December

van

BRANDON & MEIJER

zullen alle de onverkochte Goederen van den 20 en 23 dezer, zonder reserve verkocht worden, bestaande hoofdzakelijk uit:

Schilderijen, Goudwaren, Galanteriën, Lakens, Broekenstoffen, Vestenstoffen, Knoopen, gemaakte Kleederen, Kleedermakersfourniture, gekleurd Meubeldamast, Damasten Tafelkleeden.

En ten slotte, 100 dozijn puike Rijnwijn, 300 kelders beste Genever AVB, en het geheele Toko-meubilair, bestaande uit fraaije Staande en Legkasten, Lessenaars, Tafels, Banken, Stellingen, enz., enz. (1287)

VERKOOP van SPIEGELS en SCHILDERIJEN.

Op hunne Vendutie van Vrijdag 30 dezer zullen de Ondergeteekenden zonder reserve verkoopen: eene factuur pas aangebragte Spiegels en Schilderijen, alsmede eenige Draaiorgels, waaronder met bewegende beeldjes, Postpapier enz.

(1290) GEBR. ROSELJE & Co.

De ondergeteekende heeft de eer zijne begunstigers mede te deelen, dat de Chinees *Gouw Enghoey*, wonende op Tongkangnja in het Chinesche kamp alhier, gemagtigd is zoowel tot de ontvangst van betaling voor geleverd gras van het land *Assam*, als tot het aannemen van nieuwe bestellingen voor de levering, kunnende zij tot beide doeleinden zich tot hem vervoegen.

(1259) LIE TJOELIONG.

BATAVIA, 20 *December* 1853.

De ondergeteekende eene op het land Pising gelegene Steenbakkerij willende verhuren, geeft hiervan aan gegadigden kennis, met verzoek zich omtrent nadere inlichtingen te vervoegen op het land *Koning.*

(1260) TAN KAMLONG.

BATAVIA, 20 *December* 1853.

Aan Ouders en Voogden.

De ondergeteekende acht zich, op grond van eigen ondervinding, verpligt Ouders en Voogden te waarschuwen tegen het Pensionaat van den heer *J. H. Rutjes* te Eindhoven, als onwaardig om met HunEd. vertrouwen vereerd te worden.

Nadere inlichtingen daaromtrent ten allen tijde te bekomen bij

F. J. H. BAIJER,
(1261) te Soerabaya.

Houders van de Cognossementen aan Order over

M ¹/₁₄ 14 Kisten } Provisiën.
1 Vat }
K 38,40 2 Kisten Instrumenten.
Afgeladen door *Feltrup & Co.* te Amsterdam.
1 Kist schoenen,
Afgeladen door *J. M. Schwaerzer.*

Alhier aangebragt met het Ned. schip *Gelderland*, kapt. *A. van Oosteroom*, gelieve zich ten spoedigste aan te melden bij de Agenten.

(1269) HAAGER & SCHUURMAN.

Superieure Manila Sigaren No. 2,

in halve en kwart kistjes.

Dito, dito Havannah vorm, te bekomen bij

(1241) JOHN PRYCE & Co.

Manilla Sigaren n°. 2

van de maand Mei à *f* 48 Contant

bij

(1284) A. VAN OMMEREN & Co.

SOERABAYASCHE AARDAPPELEN.

Pas aangebragt, vaatjes versch gezouten Vleesch en gerookt Spek, voor huisselijk gebruik, bij den Scheepsleverancier.

(1272) J. F. TENTEÉ.

BISCUITS SUPÉRIEURS

pour dessert.

Fabrique *Guillout*, à *f* 1,50 la boite,

chez

(1267) LEROUX & BERNE.
Noordwijk.

Pas Ontvangen bij *Honig & Stevens*

MUZIJKDOOZEN

van 4, 6. 8 en 12 airs. (12

AFHANDEN GEKOMEN.

Een Astrolabium in mahonij houten kistje. Mogt h zelve te koop worden aangeboden, zoo wordt vriendelijk verzocht, daarvan aangifte te doen aan bureau van den *Java-bode.* Indien de aankoop re geschied is, dan is men bereid de bestede prijs, nevens *f* 25,— Rec. te vergoeden. (1279

TE KOOP

Het HUIS en ERF op *Kramat*,

bewoond door en toebehoorende aan

(1277) J. A. HAAGER.

TE KOOP.

Twee Huizen in Gang-Scott.

Adres:

A. POUBLON, qq.
(1253) *Architect. Gang-Scott.*

TE KOOP

Een Huis, kampong Scott.

Adres:

A. POUBLON,
(1254) *Architect Gang-Scott*

TE KOOP

Een Huis op den hoek van Gang-Scott.

Adres:

A. POUBLON,
(1255) *Architect. Gang-Scott*

TE HUUR

het huis van wijlen den Heer *T. A. van der Does*, Meester Cornelis, te bevragen bij

(1291) T. CRONE, qq

TE HUUR

de Tuin gelegen achter voornoemd perceel, beplant circa 1000 vruchtdragende Notenboomen, te bevra bij

(1292) T. CRONE, qq

Worden te huur aangeboden

Gemeubileerde of Ongemeubileerde Kame

aangenaam gesitueerd. De *Tafel* wordt begrepen den huurprijs.

Adres bij de boekhandelaars en boekdrukkers

(1270) LANGE & Co

GELDEN

op Hypotheek verkrijgbaar

te bevragen bij den uitgever dezer

(1166) W. BRUINING

Wissels op *Nederland.*

bij

(921) B. SANIER, SUERMONDT & Co

Wissels op *Nederland*

bij

(878) DE WEERDT, RUYL & Co

Kapitein *L. H. Deeleman*, naar Padang; gemagti de heer *F. H. Tiedeman.* (1

1854.

Geïllustreerde ALMANAKKE

met Dames-Portretten.

Karton Almanakken.

Indische ZAK-AGENDA'S.

Verkrijgbaar bij

(1286) VAN HAREN NOMAN & KOLFF

---

zijn redder om den hals. Goed, ik neem het geld. vervolgde hij, toen hij wat bedaard was, ik rijd weder naar Frauenmark, ik speel weder met de Polen. ik doe alles wat gij wilt, want gij hebt mij betooverd. Maar als ik dan zonder geld terug kom, wat dan?

— Dan, heer ritmeester, dan hebben wij beiden nog tijd om ons goed te pakken en voort te rijden daarheen waar de laatste troef gespeeld wordt, antwoordde de onverzettelijke oude krijger en sprong lagchend de kamer uit.

Tien minuten later stond de wagen weder voor het kwartier.

Tegen een uur trad de ritmeester nogmaals de speelzaal binnen. Hij overzag snel den inzet en riep toen moedig zijn: *va banque.* Het was een *va banque* op leven of dood.

Zijne kaart won. Hij nam nu zelf de bank. De afgematte spelers kregen nieuw leven. Alles drong toe. De Polen zetteden wederom hoog. Ditmaal verloren zij.

Tegen drie uur trad de ritmeester voor de tweede maal zijne kamer te Lena binnen. verscheurde zijn brieven, kuste zijne laarzen van zeven mijlen en zijne sabeltasch, en wierp zich op het stroo om gerust te slapen.

Tegen den oppasser des ritmeesters had de wachtmeester gezegd: Als uw heer terugkomt en brengt veel geld mede, heel veel geld, roep mij dan terstond. Brengt u heer niets mede, dan — ja dan heeft het den tijd wel tot morgen.

De oppasser wekte dus den wachtmeester. Deze liep terstond gelaarsd en gespoord naar het kwartier van den escadrons-kommandant, en klopte even driftig als de eerste maal aan de deur.

— Binnen! was het antwoord.

— Ik moet u onderdanig rapport doen, zeide de binnenkomende met gedwongene stijfheid, dat het escadron om half twaalf geallarmeerd en en naar Sarlo opgebroken is.

— Wat? Alle duivels! In het vuur! En ik er niet bij! Ik aan de speeltafel, terwijl misschien de helft van die arme kerels wordt doodgeschoten. Waarom hebt ge mij dat niet vroeger gezegd?

— Dat heb ik willen doen, heer ritmeester, maar toen ik in de kamer kwam en zag dat gij u gebrand hadt, zweeg ik liever.

— Ja, maar het escadron. Voor den duivel, als er nu een ongeluk is gebeurd!

— Laat de heer ritmeester maar niet ongerust wezen. Het zijn maar Slowaken, die de kolonel Guyon naar dezen kant heeft heengejaagd. Slowaken zijn het en wij zijn huzaren. Die zullen ons niets doen.

Inderdaad kwam ook het escadron met den dageraad terug en bragt eenige gevangene Slowaken mede.

De ritmeester gaf drie dagen later het geld in de bevoegde handen, en betaalde zijne schuld aan den wachtmeester niet alleen met goud, maar ook met zijne hartelijke vriendschap.

Voor het overige zwoer hij nooit weder *va ban* te roepen, en waar hij later kaarten zag, dacht dankbaar aan den edelen wachtmeester en zijn *va ba* op leven of dood.

KATICZA VAN MUNKAES.

Tusschen de Borto- en den Makovetz-berg, in woest dal der Karpathen, ligt de oude vermaarde gaarsche vesting Munkaes, de kerker van prins Ypsy en vele andere minder bekende mannen der partij vooruitgang.

Een der gevangenbewaarders aldaar had een be schoone dochter, (Katharina) geheeten. Hare tenger edele gestalte had eene bevalligheid, waarvan zij ze onbewust was; in haar tegelijk peinzend en vurig gloeide een zacht verlangen, en het schoon gewe voorhoofd, de fijn gesloten mond en de ootmoedig ne geslagene oogleden zeiden duidelijk genoeg hoe gewi zij zich zou toewijden en overgeven aan dat gem dat in staat was om de waarde van het arme m niet te schatten maar te gevoelen — dat gemoed, juichende bij het gezigt dezer reine dochter van gebergte, haar ook voor tijd en eeuwigheid zou toehooren.

De bekoorlijke dochter. van den gevangenbewa telde zeventien jaren, toen — omtrent een half jaar de Maart-dagen — het getal der ongelukkige bewo

BATAVIA.

Op eergisteren is aan het zeestrand, nabij Moeara Angkée, het lijk van een inlander, zonder eenige uiterlijke kenteekenen van verwonding, gevonden.

— Als vervolg op het in ons vorig nummer medegedeelde, betreffende den ll. Zondag alhier plaats gevonden hebbenden brand, kunnen wij nog berigten, dat de brandstichter, ten gevolge der ontvangene wonden, in het stadsverband overleden is.

— Men berigt ons van Padang 17 Dec. het volgende: Vijf Niassers, pandelingen van het koffij transport der heeren *Purvis & Co.* te Priaman; aan twee Maleische handelaren een moord gepleegd hebbende, zijn door den gewonen of kleinen landraad ter dier plaatse ter dood veroordeeld. Nadat het »fiat executie" op die doodstraf verkregen was, zijn die vijf veroordeelden gebragt ter plaatse alwaar hare uitvoering zou geschieden en in den grond daartoe vijf palen geheid waren. Zij werden daaraan, op een been knielende, vastgebonden, zoodanig dat die palen niet boven hunne schouders uitstaken, waarna vijf doeblangs (Maleische voorvechters) hun met een klewang het hoofd afhieuwen.

☞ Van de dagelijks verwacht wordende landmail was, bij het ter perse leggen dezes, *nog* niets vernomen.

— Zoo als wij vernemen ligt ter boek- en kantoordrukkerij van den heer *W. Bruining* alhier ter perse, om eerstdaags aan daarin belangstellenden te worden aangeboden: eene door den heer *W. F. Ploegman, J. Az.* opgemaakte *Tijdtafel der hoofdgebeurtenissen, benevens eenige wonderwerken en vervulde voorzeggingen, voorkomende in den Bijbel.*

Het hoofddoel dier opmaking en rangschikking schijnt te zijn om eene handleiding te geven tot de beoefening der gewijde geschiedenis.

Die beoefening toch is naar ons gevoelen de grondslag tot de zedelijke opleiding der jeugd; zij alleen kan er de kiem van uitmaken en zonder haar bouwt men op een zandgrond.

Uit dit voor allen, voor ouders en kinderen, zoo gewigtig oogpunt beschouwd, is derhalve die Tafel nuttig, dewijl zij het merkwaardigste, dat in het Heilige Boek voorkomt, beknopt en bevattelijk der jeugd aanwijst en zulks den meer gevorderde in jaren, voor wie die beoefening voortdurend eene behoefte is, op eene gemakkelijke wijze in herinnering brengt.

Gaan wij nu na, hoe vaak de jeugd door den grooten omvang van den Bijbel afgeschrikt wordt dien te doorbladeren en daardoor zijne lezing verwaarloost, dan kan het niet afzijn of zulk eene tafel, in korte woorden de hoofdgebeurtenissen aanwijzende, moet in haar eene vervoorloofde nieuwsgierigheid opwekken, die haar den Bijbel te gereeder in handen zal doen nemen en haar leiden tot eene gemakkelijkere verkrijging van die kennis, die haar eenmaal tot waardige leden der maatschappij moet vormen.

De godsdienstige en zedelijke taak die de heer *Ploegman* op zich genomen heeft, is dus prijzenswaardig, verdient aanbeveling en allen lof. Wij ontveinzen het niet, naar ons oordeel was zij moeijelijk, doch is niettemin door dien heer op eene hoogst voldoende wijze ten uitvoer gebragt. Afgescheiden van de zelfvoldoening over zulk een nuttig werk, dat hij wel vermag in zijn binnenste te koesteren, moge dan ook een ruim debiet dien heer tot belooning strekken voor zijnen daaraan besteden tijd en moeite.

FRANKRIJK.

Nog altijd duren de arrestatiën en huiszoekingen in Frankrijk voort, hier en daar zelfs met eene buitengewone gestrengheid. Er zijn lieden gearresteerd, bij welke men proclamatiën van Ledru-Rollin gevonden heeft.

— Eene telegrafische depêche uit Turin meldt, dat de laatste onlusten aldaar geen verdere gevolgen gehad hebben.

— Er hebben in den laatsten tijd onderscheidene geruchten geloopen betreffende den stand van zaken in den Romeinschen Staat en de gebeurtenissen, die aldaar hebben plaats gehad, zoo als de vermoording van den legaat van Ravenna, den opstand te Civita Vecchia, enz., enz. In zijn no. van 20 October deelt de *Moniteur Universel* een schrijven uit Rome mede van den 10, waarin èn de vermoording van den legaat van Ravenna, èn de onlusten te Ferni èn die te Civita Vecchia, alsmede de groote revue, door Z. H. den paus en den generaal *d'André* gezamenlijk over de Fransche troepen gehouden, voor even zoo vele onwaarheden worden verklaard. Hierbij moet men niet over het hoofd zien, dat laatstgenoemde bijzonderheid nog wel door de half-officiele Fransche dagbladen, op grond van brieven uit Rome was medegedeeld. Intusschen verdient het opmerking, dat de *Moniteur* deze tegenspraak in den vorm van een brief geeft, en daardoor als 't ware de verantwoordelijkheid voor zijne rectificatie niet op zich schijnt te willen nemen.

— *Parijs*, 20 October. Men verneemt, dat er insgelijks arrestatiën hebben plaats gehad te Epernay; onder anderen moeten er eenige personen in hechtenis zijn genomen, die proclamatiën van Ledru-Rollin bij zich droegen. De *Patrie* beweert, dat de verbannen hoofden

…n Munkacs wederom vergroot werd met een van die …me verblinden, die eene door en door bedorvene we…ld toch radikaal willen verbeteren.

De nieuw aangekomene was een bleeke rijzige Pool van ongeveer zes en twintig jaren, vol zachtheid en edel in zijne manieren en van zeer goede afkomst; kortom een jongman, die hoewel in ketenen geslagen, of misschien daarom des te meer, gevaarlijk genoeg kon worden voor het gevoelige hart van een ontluikend meisje.

Inderdaad was sedert de komst van den Poolschen luchteling de rust van Katicza verloren, voor altijd verloren. Nooit bleef het meisje meer weg als de gevangenen op het plein der vesting mogten wandelen; nooit was zij vergenoegder dan wanneer haar bejaarde vader haar de taak overliet om de gevangenen eten of de veroorloofde boeken te brengen. Langer dan bij de anderen had het goede kind altijd in den kerker van den gevangen edelman te doen, en zij kon haar genot bijna niet ontveinzen, wanneer de beminde ongelukkige zachtmoedig en zonder wrok, over zijn vaderland, zijne moeder en zijn treurig lot met haar sprak.

Zonder het te weten of te willen had de jonge Pool de borst zijner vriendelijke oppasster met eenen hartstogt vervuld die, gelijk altijd de eerste liefde, geene grenzen kende en voor geene offers beefde — al moest zij ook, gelijk hier inderdaad het geval was, onbegrepen en onbeantwoord blijven.

Zoo verliep de herfst. De bladeren vielen, de sneeuw bedekte berg en dal, maar de vlam in de borst van het arme kind sloeg al hooger en hooger op.

Ook de winter verliep, en de lente bezocht het wachtende land en opende bloesemknoppen en kerkerdeuren.

— Amnestie! klonk het van den troon. Vrij gingen de slagtoffers van staatkundige geschillen heen, en daaronder ook de gevangene Poolsche edelman.

De beminnende Katicza had deze bevrijding moeten beschreijen, want zij kon thans niet meer leven zonder den afgod harer ziel; maar juist deze grenzenlooze liefde gaf het zwakke meisje moed om haren beminde overal te volgen en zijn lot tot het hare te maken.

Op den dag toen de bevrijde edelman weder naar zijn vaderland vertrok, zeide Katicza hare geboorteplaats en haren vader vaarwel en volgde den uitverkorene harer ziel, zonder te vragen of hij haar zou opmerken, of hare smart en toewijding hem zouden treffen, of haar ooit weder zou liefhebben. Zij trok, even als het door Kleist vereeuwigde » Kaatje van Heilbron" den man na, die zich inderdaad niet om het verdwaasde meisje bekommerde.

Weldra woedden in Polen de gruwelen van den omwentelingsoorlog. Onze edelman werd natuurlijk niet gemist bij de snel onder Mieroszlawski zamengeraapte benden, en altijd was Katicza van Munkacs achter hem, op den marsch, in het bivak en in het gevecht.

Men weet hoe kort de Poolsche adelaar zijne zilveren vleugelen ontvouwde. In weinig weken waren de muiters uiteengejaagd en was de veldtogt ten einde. Wie iets te vreezen had week naar buiten 's lands.

Ook hij, wien men de booze geest van Katicza zou kunnen noemen, vlugtte. Zijn verlangen naar den krijgsmansdood riep hem in de gelederen der Hongaarsche strijders. Hij streed met hen tegen de Serben, wel wetende dat hij zijn Slavisch geweten daardoor niet bezwaarde. Katicza van Munkacs volgde hem overal, hoewel hij haar nog altijd niet veel beter behandelde dan als eene ligtvaardige, zich opdringende deerne, welker preutschheid hij voor gemaakt hield en die hem zelfs hartelijk begon te vervelen.

Bij den mislukten aanval der Hongaren op de Serbische positie bij St. Thomas kreeg onze vlugteling een kogel in de borst. De jeugd en het sterke gestel van den gekwetste hielden hem wel in het leven, en hij genas zelfs bijzonder spoedig, maar eene zeer bedenkelijke kwijnende zwakheid bleef hem bij, en de doctors raadden hem daarom eene badkuur aan.

(*Wordt vervolgd.*)

der democratische partij hebben verklaard, dat zij op de Tuillerien zouden zijn, aleer zes maanden verloopen waren.

Te Pas-de-Calais heeft zelfs eene groote agitatie geheerscht. Allerlei plannen moeten er gesmeed zijn geworden; doch de regering heeft zulke krachtdadige maatregelen genomen, dat de beweging zoo goed als in hare geboorte gestikt is. De huiszoekingen zijn er met zoo veel gestrengheid ten uitvoer gebragt, dat men er zelfs de matrassen heeft losgemaakt, om er geheime geschriften te zoeken.

— Gisteren heeft de minister van oorlog de doorloopende tentoonstelling van voortbrengselen van Algerië geopend. Zij moet hoogst belangrijk zijn.

— Eenige vrienden van François Arago hebben eene algemeene inteekening geopend, voor de oprigting van een gedenkteeken ter nagedachtenis van den overledene.

— Volgens den *Messager de Modène*, is de apostolische nuntius te Munchen, de heer *Succoni di Fermo*, in dezelfde kwaliteit te Parijs benoemd.

— *Parijs*, 22 October. Een aantal gearresteerde personen zijn weder in vrijheid gesteld.

— Op raad van Engeland heeft de Fransche regering het verzoek van de Porte om Fransche officieren, ten einde een bevel in de Turksche armee op zich te nemen, van de hand gewezen.

SPANJE.

Madrid, 6 Oct. Gisteren is het antwoord ontvangen van maarschalk *Narvaez*, op de koninklijke vergunning, hem verleend om in Spanje terug te keeren. De maarschalk berigt in zijn schrijven aan de koningin, dat hij zoo spoedig mogelijk te Madrid zal komen, om haar de betuiging van zijnen eerbied en zijne gehechtheid aan te bieden, en zich vervolgens naar zijn verblijf te Loja te begeven. Zoowel het besluit ten opzigte tot den maarschalk, als dat betreffende de bijeenroeping der Cortes, is door het volk met blijdschap ontvangen. Aan het ministerie van binnenlandsche zaken heerscht groote bedrijvigheid. De graaf *de San Luis* brengt zeer belangrijke wetsontwerpen voor de Cortes in gereedheid. Een der eerste onderwerpen, waarmede het kabinet zich zal bezig houden, is de hervorming van den senaat, daar de geest van dat ligchaam volkomen ontaard is door de vele nieuwe leden, die onder de verschillende vorige ministeriën er aan zijn toegevoegd.

— De *Gaceta* behelst het volgende besluit: »Excellentie! Verscheidene direkteuren van dagbladen in deze hoofdstad hebben zich gewend tot de koningin, die God bescherme, met verzoek dat elk staat- of letterkundig artikel hetwelk de dagbladen het eerst mededeelen, mogte worden verklaard te zijn de uitsluitende eigendom dier dagbladen, zonder dat iemand het regt heeft die artikels over te nemen, ten zij daarvoor door den directeur van het dagblad is verlof gegeven. Het is naar aanleiding van dien de wil van H. M., dat het departement, aan welks hoofd Uwe Exc. waardiglijk staat, de noodige bevelen uitvaardige, opdat de gewone regtbank, belast met de toepassing der wet van 10 Junij 1847, in al hare strengheid de straffen uitspreke tegen de overtreders dier wet bedreigd, met dien verstande dat het eigendomsregt der artikelen en oorspronkelijke dichtstukken die in de dagbladen zijn opgenomen, hoewel zij niet als een geheel vereenigd zijn, zal behooren aan de schrijvers, of aan de uitgevers, wanneer die opstellen naamloos zullen zijn. Madrid, 11 Oct. 1853. (get.) *Graaf de San Louis.* Aan den minister van gratie en justitie."

TURKYE.

Een telegrafisch berigt uit de Dardanellen van 11 October deelt mede, dat eenige kwaadwilligen en kinderen den 7den baldadigheden tegen de Zweedsche vlag, welke een vaartuig in stede van de Russische geheschen had, gepleegd hadden; steenen waren naar het Engelsche Consulaat geworpen. De tusschenkomst der gewapende magt had een einde daaraan gemaakt en de rust was sedert niet verstoord geworden.

— Men schrijft van Pesth aan de Augburgsche courant, dat volgens de laatste berigten uit de Vorstendommen de cholera met volle woede in de stad Jessy en hare omstreken heerscht. Ook was er onder het voor het onderhoud van het Russische leger te zamen gebragte vee eene ziekte uitgebroken, waaraan reeds een groot aantal ossen bezweken was.

Smirna, 7 October. Een ieder is hier verontwaardigd en de tooneelen, die aan het Fransche Consulaat hebben plaats gehad, hebben weldra geheel de populariteit van *Kozsta*, zelfs onder de uitgewekenen, den bodem ingeslagen.

Die man bezit een slecht karakter, onbekwaam om het goede van het kwade te onderscheiden. Door een kwalijk begrepen toeval op den voorgrond gesteld, dacht men in hem een romein van den ouden stempel, een *Scaevola*, gereed om zijne hand te verbranden, te vinden, toen hij aan boord van de brik *de Huzaar* voor kapitein *Ingraham*, die hem als een beschermeling der Vereenigde Staten wilde redden, zijne Hongaarsche nationaliteit niet wilde verloochenen.

Te Olmutz had de keizer der Russen in zijne grootmoedigheid zijn jongen vriend, den keizer van Oostenrijk aangeraden, die zaak te laten varen en *Kozsta* naar Amerika terug te zenden. Dien ten gevolge eischten de Oostenrijksche internuncius te Constantinopel en de zaakgelastigde der Vereenigde Staten hem overeenstemmend van het Fransche consulaat op.

Maar toen *Kozsta* vernam, dat hij naar Noord-Amerika gezonden zou worden, wilde hij niets van zijne vrijheid weten en bragt hij den Amerikaanschen gezant niet weinig in verlegenheid. Men heeft geweld moeten gebruiken en hem tegen zijn zin inschepen. Denkelijk wordt hij te Malta achter gelaten.

De uitgewekenen van alle natien keuren zijn gedrag af. Zij hadden gewenscht, dat hij, na al hetgeen de kapitein van de *St. Lewis* en de Noord-Amerikaansche zaakgelastigde voor hem gedaan hebben, er trotsch op zou geweest zijn tot *de Republiek der Vereenigde Staten* te behooren, maar hij heeft allen duchtig te leur gesteld en evenwel had *Kozsta* de volgende verklaring afgelegd:

»Ik, *Martin Kozsta* verklaar onder aanbod van eede, ter goeder trouw het voornemen te koesteren om burger der Vereenigde Staten te worden en voor altijd alle onderdanigheid en getrouwheid aan welke prinsen, potentaten, staten of souvereiniteiten ook en bijzonder aan den keizer van Oostenrijk af te zweren.

Beëedigd in openbare zitting voor den griffier van het hof te ..... den 31sten Julij 1852.

(*get.*) MARTIN KOZSTA.

EGYPTE.

Alexandrie, 12 Sept. De overstrooming is hooger geweest dan men wel vooronderstelde had. Groote schade is daardoor aan de werken van den spoorweg toegebragt, en hij zal dien ten gevolge niet zoo spoedig gebruikt kunnen worden, als de Engelsche aannemers wel gedacht hadden.

— *Abbas Pacha* gaat voort de Fellahs voor zijne troepen aan te werven. De reden daartoe laat zich gemakkelijk gissen. In de vooronderstelling eener verdeeling van Turkye, wil hij in staat zijn om zijne bezittingen te kunnen verdedigen. Voornamelijk tracht hij de stammen der Bedouinen, lieden die *Mahomed Ali* nooit heeft kunnen onderwerpen, in zijne soldij te doen overgaan. Maar *Abbas Pacha* is zelf een halve Bedouin. De geliefdste zijner Odalisken, die, welke hij getrouwd heeft, is eene Bedouine, en om deze vrouw, die somtijds in de paleizen van Schoubra en Raonda het heimwee krijgt, te behagen, brengt hij dikwijls geheele maanden te Dahrel-Benda in de woestijn door.

— De digt bij den berg Sinaï ontdekte steenkolenmijn, houdt den onderkoning druk bezig. Hij hoopt er veel voordeel uit te trekken. Maar hij vergete niet dat zijn grootvader dikwijls met dergelijke ontdekkingen is beet genomen, voornamelijk met die eener goudmijn in de Darfour.

Een Italiaan bragt uit dat land een zak met zand mede, waarin hij twee kleine stukken goud had gevijld. Hij onderwierp dat zand aan het onderzoek van kenners en verwierf daardoor de betrekking en het tractement van directeur der goudmijnen van de Sennari.

NOORD-AMERIKA.

Een partikuliere brief uit New-York, meldt dat de ziekte die in genoemde stad heerscht, ook den heer *Ericsson* en twee zijner voornaamste werklieden had aangetast, zoodat de vermaarde werktuigkundige niet zoo spoedig kon gereed zijn met de voltooijing der verbeteringen. door hem te brengen aan de machine van zijn vaartuig *Ericsson*. Thans echter zijn de werkzaamheden hervat. en de heer *Ericsson* hoopt het schip in den loop der maand October naar Europa te kunnen afzenden.

— Het is bekend, dat Frankrijk en Engeland aan de Vereenigde Staten een ontwerp-traktaat hebben voorgesteld, ten doel hebbende, gezamenlijk het behoud van den tegenwoordigen toestand van Cuba, dat is het bezit van dat eiland voor Spanje, te waarborgen, en dat de Unie dit ontwerp heeft afgekeurd. Te dier zake is thans een brief openbaar gemaakt door den heer *Edward Everett*, oud gezant der Unie bij het hof van Engeland en minister van staat onder het presidenschap van Fillmore, welke brief. hoezeer geen officiëel karakter bezittende, evenwel een grooten indruk heeft te weeg gebragt in de Vereenigde Staten Het stuk is een antwoord op de nota, die lord *John Russell* had gezonden aan den heer *Crampton*, minister van Engeland te Washington. Hoewel voor zich zelven de aanhechting van Cuba niet begeerende. keurt de heer *Everett* de beginselen goed, verkondigd door de partij van het Jonge Amerika, neemt de verdediging op zich van hen, die zich tot deelneming aan de togten tegen Cuba hebben laten medeslepen, en kent noch aan Engeland, noch aan Frankrijk het regt toe. de Unie te willen binden om nooit in andere streken hare bewonderenswaarde instellingen te doen schitteren, hetgeen de heer *Everett* eene roemrijke overwinning van de beschaving en den regtmatigen trots van het anglo-normandische ras noemt. Het te Washington verschijnende dagblad *Union* deelt de gevoelens in den brief van den heer *Everett* uitgedrukt.

ZUID-AMERIKA.

Uit Mexico wordt onder dagteekening van 18 Sept. berigt, dat er vijandelijkheden plaats gehad hadden tusschen de troepen der Vereenigde Staten en de Mexikaansche soldaten, in de Mesilla-valei. Men verwachtte een *coup d'état* van Santa Anna, zoodra hij 80 000 man onder de wapenen verzameld zou hebben. Reeds nu was de toestand volkomen een militair despotisme, vergezeld van inhechtenisnemingen, verbanningen enz. Intusschen waren de buitenlandsche gezantschappen gereegeld. met eene gezamentlijke bekostiging van omstreeks 100,000 dollars.

CUBA.

Havana, 9 September. De cholera, die sedert eenigen tijd op de plantaadjes in het binnenland woedt, is er verre af van te verminderen. Op sommige plaatsen blijven er geen levenden genoeg over om de dooden te begraven. Het leger en de zeemagt worden ook niet gespaard; de hospitalen zijn ongenoegzaam en men is genoodzaakt de forten te bestemmen tot verpleging van de talrijke zieken.

De heerschende ziekte maakt meer slagtoffers, dan diezelfde verschrikkelijke plaag in 1832 en 1833 er heeft weggemaaid.

Het verblijf in deze stad wordt als het gezondste op het eiland beschouwd. De generaal *Canedo*, gouverneur van Cuba, verlaat dezelve dan ook niet.

— Het is verscheidenen slavenhalers mogen gelukken hunne ladingen slaven veilig te ontschepen.

Ingezonden Stukken.

Onderzoek naar Steenkolen in de nabijheid der Meeuwenbaai (Zuidwesthoek van Java). (*)

Een gezelschap van eenige heeren, die zich tot een onderzoek naar kolen, voorkomende in de nabijheid der Meeuwenbaai vereenigd hadden, vertrok Zaturdag den 26sten November 's morgens vroeg met de stoomboot Banda van Batavia en kwam 's avonds te Tjiringin voor anker. Na den volgenden dag een bezoek bij den assistent-resident aldaar, den heer *de Neys*, afgelegd en het gezelschap met zijne tegenwoordigheid meerderd te hebben, stoomde de Banda naar de Me wenbaai en ging nabij de zuidelijke kust van het Me weneiland voor anker.

De Meeuwenbaai, aan de zuidwestkust van Ja tegenover het Prinseneiland gelegen, is eene scho baai en tot eene goede ankerplaats zeer geschikt. V scheidene riviertjes, die in haar uitwateren. leve genoegzaam drinkwater, terwijl ze gemakkelijk te deren zijn.

Tegenover de ankerplaats, in eene zuidelijke rigti lag de kleine kampong Djoenkoelan, bewoond d slechts weinige Inlanders. De kampong ligt naast linkeroever der rivier Tjidjoenkoelan in de onmidd lijke nabijheid harer uitwatering in de Meeuwenb De Inlanders verzamelen aldaar gomelastiek in e hoeveelheid, die jaarlijks 2000 katies bedraagt en ven voorts op, dat tot het verzamelen dier hoeveelh omtrent 2000 karetboomen benoodigd zijn; de g elastiek, die wij in niet onbelangrijke hoeveelheid verzameld zagen, was van eene zeer goede hoedan heid; zij wordt naar Tjiringin en elders verkocht, gen *f* 20,— de pikol.

Omstreeks 3 ure 's middags begaven wij ons n Djoenkoelan, alwaar door de zorg van den heer *Neys* een Inlandsch hoofd en eenige Inlanders bije gekomen waren. De informatie, aan welke plaa eenigen tijd geleden, de heer kontroleur *Boers* ko ontdekt en gevonden had, bleef zonder gewenschte komst; er bleef ons dus niets anders over, dan ze te gaan zoeken, waartoe met den meesten ijver onm dellijk een begin gemaakt werd.

Meer westelijk van de uitwatering der rivier Tjidjo koelan, op eenen afstand van omtrent een' halven p komt men aan eene tweede rivier, kleiner dan de ee genoemde. Eenige schreden westelijker dan hare watering, stapte men aan wal en klom eerst in zu lijke, dan zuidoostelijke rigting landwaarts, eerst o een heuvelachtig terrein. daarna in de bedding van klein riviertje stroomopwaarts. Na omtrent een' k nen paal wegs afgelegd te hebben, kwam men aan *gen kolenbevattende klei*, die aan twee plaatsen d het riviertje blootgelegd waren. Een hevige regen lette hier een meer naauwkeurig onderzoek te doen men keerde langs denzelfden weg weder naar het str terug. na vooraf eenige monsters dezer *kolenletten* hebben medegenomen, en tevens de overtuiging te h ben erlangd, dat de plaats, waar goede kolen gevon moesten worden, elders zijn moest. Opmerkenswaar waren de in de bedding van dit riviertje liggende gro rolsteenen van eenen vrij harden, gelen zandsteen, mede verkiezelde stukken van boomstammen van a merkelijke grootte.

Het zeestrand weder genaderd zijnde, vielen de daar verstrooid liggende rolstukken van goede kolen het oog en het werd dus zeker, dat de *lagen* dezer len te vinden waren. vermits deze rolstukken slec door banjers daaruit konden weggespoeld zijn. scheen het zeker, dat de inlanders aldaar niet gene waren, zoo spoedig als zulks gewenscht werd, bepaa mededeeling omtrent het voorkomen dezer kolenla te doen. Er werd dus eene belooning beloofd aan he die het eerst een groot stuk goede kolen zoude a brengen.

Vervolgens begaf men zich weder in de sloep, volgde in eene westelijke rigting op geringen afsta van den vasten wal eene lengte van omtrent twee een halven paal, ten einde eenige riviertjes op te s ren, indien zij er mogten aanwezig zijn. Men v een of twee dier riviertjes, welker wateren zich in Meeuwenbaai ontlasten: wegens donkerheid en hev regens moest evenwel het onderzoek voor dien dag w den gestaakt.

Het gezelschap bij dezen togt bestond uit de hee *Aquasi Boachi, Bleeker, L. van Heekeren, De Ne Van Ommeren, Cores de Vries, Weimar* en referen

Op de Banda teruggekeerd, werd eene proef met medegebragte *kolenklei* genomen. In een smidsv gebragt, brandden zij uiterst moeijelijk; uitgegloe hadden zij meerendeels den vroegeren vorm behoud zij waren geelachtig wit gebrand; sommigen vielen b derig uiteen.

Den 28sten 's morgens 6½ uur begon de tweede peditie. Men oordeelde het doelmatig, de rivier djoenkoenlan op te gaan zoo ver zulks mogelijk zijn. Ofschoon de inlanders beweerden, dat zulks slec tot een' afstand van 200 vademen mogelijk en deze buitendien aan vele gevaren verbonden was, door aanwezig zijn van vele krokodillen, liet men zich ev wel niet afschrikken. Langs vele kronkelingen roe men de rivier op in gemiddeld zuidoostelijke rigting legde langs dezen kronkelenden weg ruim twee en nen halven paal afstands af. De rivier was eenige v ten diep en zou nog verder op te roeijen zijn gewe indien niet talrijke er in liggende boomstammen zu belet hadden. Echter ook om eene andere reden w deze togt niet verder voortgezet. Men ontdekte in bedding niet de geringste sporen van kolen. Men o deelde tevens, dat, wanneer de rivier meer naar ha oorsprong toe lagen van kolen had blootgelegd, zij minste bij banjers, die aan deze plaats nog al krac schenen op te komen, enkele rolstukken van kolen moeten naar beneden voeren. Men zag hiervan n staakte den togt, ten einde niet nutteloos den tijd verliezen, en keerde naar de kampong Djoenkoelan rug.

Vervolgens wandelde men eerst in eene ostel vervolgens noordoostelijke rigting van deze kamp langs het strand, ten einde rolstukken van kolen op zoeken. Na een goed eind wegs te hebben afgele zonder iets gevonden te hebben, keerde men naar kampong terug en was door deze togten zoo tame tot de zekerheid gekomen, dat het onderzoek naar k len in eene meer westelijke rigting van deze kamp geschieden moest.

Tot dat einde begaf men zich weder westelijk n de tweede rivier. waarvan reeds bij de eerste exped gewag werd gemaakt, en onderzocht hare bedding vond daarin eene niet onbelangrijke hoeveelheid stukken kolen van eene goede hoedanigheid. Men sloot in de bedding dezer rivier opwaarts te gaan einde de kolenlangen zelve op te sporen. Het ge schap, uit dezelfde heeren bestaande als reeds boven opgegeven, verdeelde zich in vier kleine sampangs, roeide de rivier op. Na een' halven paal afstands

(*) Onder dankbetuiging voor de welwillende toezending, bieden wij onzen lezers hiermede de in ons No. van 3 December jl. beloofde betrekkelijke berigten aan. *Red.*

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 24 December 1853, No. 102.

ben afgelegd, moest men de sampangs verlaten en te t den weg vervolgen. Over rotsstukken, meerendeels vasten zandsteen bestaande, klom men opwaarts, al r en meer rolstukken van kolen vindende, die naar e men meer op- of binnenwaarts kwam al grooter en r hoekig van gedaante werden. Men kwam dus blijk- nader bij de lagen. Na omtrent een en eenen halpaal in de bedding dezer rivier opgeklommen te , bleef de helft van het gezelschap achter, omdat uiterst moeijelijk bevonden werd, met bloote voeten deze rotsstukken heen te klouteren. De andere t van het gezelschap, na den weg nog tot op eenen eren afstand te hebben voortgezet, moest van het der opklimmen afzien, omdat dit ook voor hun al te eijelijk werd. In eenen put, in de nabijheid der ripend, kwam men eerst in eenen twee voeten diepe zand, vervolgens in eene blaauwachtig grijze laag met zand gemengd. Wegens te veel water, dat in put opdrong kon niet dieper worden gegraven. Men keerde naar de kampong Djoenkoelan terug en ving aldaar van de inlanders de verblijdende tijding, op een' afstand van acht palen, kolen in belange hoeveelheid gevonden waren, waarvan reeds monnaar de Banda overgebragt waren. Op de Banda uggekomen, besloot men, na eenige uren rust, deze ts te gaan opzoeken.

's Middags omtrent 2 uur begaf zich hetzelfde gezelap op de derde kolenexpeditie, en volgde in de sloep kust van Java in eene westelijke rigting, op eene te van twee en een halven paal, stapte vervolgens wal en klom in eene gemiddeld zuidelijke, iets telijke rigting, over een heuvelachtig terrein, welks otste hoogte, langs den weg dien men volgde, 200 300 voeten bedroeg. De weg liep door zwaar bosch, ar men ruimschoots gelegenheid had den weelderigen antengroei te bewonderen. In het oogvallend waren vele boomachtige varens, die zich hier op dat korijke terrein bijzonder goed ontwikkelen. Na anderlf uur tijds gewandeld, en daarbij verscheiden bergiertjes gepasseerd te hebben, was het voor het gezelap uiterst verrassend, zich naar de zuidkust te zien plaatst. In eene oostelijke rigting wandelde men volgens langs deze door vele klippen begrensde kust, seerde een klein riviertje en kwam, na een' halven l afstands te hebben afgelegd, aan de uitwatering een klein riviertje, welks bedding men opwaarts gde. Men zag hier overal groote, meestal vierkante ken kolen liggen. Zij namen, na eene korte wanng, in zulk eene hoeveelheid toe, dat de ons vergeende inlanders deze plaats als de wezenlijke kolenats aanwezen. Men overtuigde zich echter spoedig, deze kolen van eene slechte hoedanigheid waren; ens was men zoodanig vermoeid, dat men eenige t noodig had. Daarbij kwam een regen, die het r moeijelijk maakte, de bedding van dit riviertje opwaarts te volgen. Men begon reeds te twijfelen, deze togt tot eenig resultaat zou leiden, toen een nder een stuk goede kolen bragt, dat hij een voet in de aarde gekapt had. Onmiddellijk begaf men in de bedding der rivier een klein eind opwaarts vond alsteen de eerste, meer dan drie voet dikke kolen. Spoedig was eene oppervlakte van 20 vierne voeten dezer laag blootgelegd. Het begon echter donker te worden en geen' tijd hebbende, de ekking, dikte en helling der laag, zoo goed zulks had nnen zijn, na te gaan, beloofde de heer Cores de ries aan de ons vergezellende inlanders, voor elken kol kolen, die zij uit de laag kappen en naar de anda zouden overbrengen een en een halven gulden. nans bestond de zekerheid van het aanwezig zijn van olenlagen. Men begaf zich nu weder naar het strand, olgde denzelfden weg dien men gekomen was, scheepwaarts, waarbij men nog eene tweede kleine laag kolen ndekte, liggende in de bedding van een riviertje tusschen lagen van kleiaarde. 's Avonds ten 7 ure bevond men zich weder op de Banda. Eenige uren later bragten de inlanders omtrent 6 picols kolen. Zij hadden ze chter niet uit de laag gekapt, maar uit de groote hoeveelheid der beneden de laag liggende rolstukken opraapt. Van daar, dat de proeven met deze kolen, in t groot genomen, geen goed resultaat opleverden. De onsters kolen, door eenige leden van het gezelschap it de laag gekapt, zijn onder weg verloren gegaan. Zij onden dus niet nader onderzocht worden; maar volens hun uiterlijk aanzien, aan de plaats, waar zij gekapt werden, schenen zij van eene goede hoedanigheid e zijn.

Deze gelukkige uitkomst deed de hoop koesteren, dat men aan de plaats, waar men het eerst gekomen was en lagen van kolen bevattende klei had aangetroffen, meer naauwkeurig onderzoek tevens lagen van kolen kon vinden. Men begaf zich den 29sten November 's morgens vroegtijdig daarheen, en klom in de bedding van het riviertje opwaarts. Naauwelijks echter eene derde paal verder daarin gekomen zijnde dan vroeger was geschied, kon men wegens het uiterst vermoeijende van het terrein dezen togt niet voortzetten. Zonder eenig resultaat te hebben verkregen, waaronder ook het graven van een put begrepen is, waarin men eerst op lagen van zand, vervolgens zandbevattende kleiaarde kwam, keerde men naar het strand terug.

De volharding, waarmede het opzoeken naar lagen van kolen voortgezet werd, waarvan de inlanders gegetuigen waren, tevens misschien eenige zucht naar belooning, moedigden de inlanders zoodanig aan, dat zij thans betere, in de nabijheid gevondene kolen aanbragten. Ook waren zij niet ongenegen de plaats dezer kolen aan te wijzen. Men volgde hen onmiddellijk. Na ongeveer een' halven paal in westelijke rigting in de nabijheid van het strand gewandeld te hebben, ging men een goed eind wegs zuidwaarts door het bosch, passeerde eene rivier, kwam aan een klein riviertje en volgde, indien ik mij niet vergis, in eene oostelijke later noordoostelijke rigting meerendeels de bedding van dit riviertje. Daar waar ze door al te veel bamboe doerie ontoegankelijk werd bevonden, verliet men haar, om haar meer bovenwaarts weder op te zoeken. Men vond hier overal rolstukken van eenen gelen, veelal rooden, harden zandsteen, verkiezeld hout, voorts rolstukken van kolen. De bedding van het riviertje werd allengs smaller, en hield vervolgens nagenoeg geheel op, toen men zich, op eene hoogte van p.m. 80 voeten boven het zeevlak, voor eene omtrent 6 voeten hooge bijna loodregt afgespoelde, halfcirkelvormig zich uitstrekkende, laag aarde bevond, over welke in eene kleine straal water het beekje zich stortte. *Lagen* van kolen, reeds op eenigen afstand zigtbaar, waren hier duidelijk blootgelegd. Met algemeene vreugde naderde men eene plaats, naar welke men, verlangend, gezocht had. Men zag hier als bovenste laag onder eenen humusrijken grond eene witachtig gele laag zand met kleiaarde gemengd, vervolgens eene eenige duimen dikke laag kolen, waarop eerst eene witachtig gele, vervolgens eene bruine, vaste, laag klei volgde, onder welke onmiddellijk eene meer dan 3 voeten dikke laag kolen, uit verschillende lagen bestaande, rustte. De helling der lagen was steil, en hare strekking is door gebrek aan een kompas niet bepaald. Men was voor het oogenblik tevreden, zulke lagen kolen gevonden te hebben en besloot onmiddellijk zoo vele kolen te kappen en te verzamelen, als mogelijk zou zijn, ten einde eenige proeven meer in het groot daarmede te kunnen nemen. In de vermelde kolenlaag bestond echter slechts eene laag van omtrent een' halven voet dikte uit goede en bruikbare kolen. Er werd dus in deze laag gewerkt en na verloop van 2 uren tijds had men omtrent 4 pikols kolen verzameld, die naar de Banda werden overgebragt.

Terug keerende en de bedding van het riviertje zoo veel mogelijk willende volgen, kwam men op slechts korten afstand van deze kolenlaag, aan eene plaats, waar eene tweede bergbeek zich met het riviertje vereenigde. Hier vond men p. m. 50 voeten boven het zeevlak, eene nieuwe *laag* kolen, die aan beide oevers van het riviertje blootgelegd was. Niet ver van daar, meer benedenwaarts, was de rivier door bamboe doeri digt gemaakt, waardoor de inlanders het vinden dezer laag bij het opgaan schenen belet te willen hebben. Deze kolenlaag van ruim een voet dikte, bevatte slechts goede en bruikbare kolen. Men was echter al te vermoeid, om eenige kolen hier te verzamelen.

Het gezelschap bij deze vierde kolenexpeditie bestond uit de heeren *Aquasi Boachi*, *van Ommeren*, *de Neijs*, *Smit*, *Cores de Vries*, *Weimar* en referent. 's Namiddags voegden zich nog daarbij de heeren *Bleeker*, *L. van Heekeren*, *van der Hucht*, *Smit*, *Tolson* en *Zimmerman*, ten einde voor den laatsten keer aan wal te gaan en de laatste ontdekte laag kolen op te zoeken. Regen belette echter verdere nasporingen omtrent de uitgestrektheid dezer laag te doen. Men vergenoegde zich, eene kleine hoeveelheid kolen uit te kappen en te verzamelen. Omtrent 3 picols kolen bragt men mede naar de Banda.

Hiermede werd het onderzoek naar kolen als geëindigd beschouwd. In twee dagen tijds waren er dus vier lagen kolen gevonden en volgens alle waarschijnlijkheid moet er bij een naauwkeurig onderzoek een grooter aantal dier lagen gevonden worden. Het geheele kolenrijke terrein behoort tot de tertiaire formatie, welker uitgebreidheid aan het zuidelijke gedeelte van Java het eerst door Dr. *Junghuhn* is waargenomen. De daarin voorkomende kolen zijn bruinkolen, waarvan door den heer *Junghuhn* reeds vele lagen ontdekt zijn, namelijk aan de zuidkust, tusschen de rivier Tjsiki en de Wijnkoopsbaai tot in het regentschap Lebak, het zuidoostelijke gedeelte der residentie Bantam. Dat de in de nabijheid der Meeuwenbaai voorkomende lagen kolen in zeker verband staan tot deze lagen, is buiten twijfel, — en zoude van zulk eenen rijkdom aan kolen geen nut te trekken zijn?

Eigenschappen der kolen.

De kool komt voor in groote, zwarte, sterk glinsterende stukken van eene schelpachtige breuk, met een' hamer gemakkelijk tot kleinere, onregelmatige stukken uit een te kloppen; of de kool vormt eene vaste vereeniging van kleine glinsterende kolenstukjes; of zij is eene vereeniging van dunne regelmatig opelkander volgende lagen, die door kloppen langs deze lagen meerendeels tot rhomboëdrische stukken uit een springen. Deze kolen hebben een meer dof aanzien en zijn bruinzwart van kleur.

Haar soortelijk gewigt is 1,2992 tot 1,3201 bij 27° C; streek bruinzwart; fijn gewreven geven zij een bruinzwart poeder. Bij het branden geven zij, zonder zamen te bakken, eerst eene heldere, sterk lichtgevende vlam, zonder veel reuk naar zwaveligzuur te verspreiden. De kool verbrandt zeer goed tot eene ligte asch, van eene grijze of bruinachtig grijze kleur, bestaande uit kiezelaarde, ijzeroxijde, kalkaarde, bitteraarde, zwavelzuur en zeer weinig phosphorzuur. Het aschgehalte is volgens 3 proeven gemiddeld 5,5897 ten honderd.

Bij 100° C. gedroogd, verloren zij betrekkelijk veel water, volgens drie proeven, den 2en en 3en December genomen, gemiddeld 25,272 ten honderd bedragende; In een' met een goed sluitend deksel voorzienen kroes gegloeid, ontwikkelden de kolen betrekkelijk veel brandbaar gas en gaven koke van eene zeer goede hoedanigheid, gemiddeld 44,046 ten honderd kolen bedragende.

De zwavel, in deze kolen aanwezig, deels als zwavelijzer, deels als zwavelzure zouten, bedraagt 1,052 ten honderd kolen.

Droogt men de kolen volkomen bij 100° C. en laat men ze vervolgens genoegzaam vochtigheid aantrekken, dan verkrijgt men het watergehalte, dat versche kolen zullen aannemen, wanneer zij van zelve uitdroogen. Dit gehalte bedraagt 10,86 ten honderd; hiernaar laat zich het aschgehalte op 6,6677, het zwavelgehalte op 1,2549 ten honderd berekenen, terwijl de kook uit ze te verkrijgen 52,541 ten honderd bedraagt.

Thans werd eene vergelijkende proef genomen met goede West Hartley Newcastle kolen, ten einde het heltegevende vermogen eenigzins benaderend te kunnen vergelijken. Onder *gelijke* omstandigheden werd van beide soorten kolen, in een goed trekkend fornuis volgens *Black* eene hoeveelheid van 14 amst. ponden verbrand, waarop een koperen ketel geplaatst was, bevattende 60 ponden regenwater.

De Meeuwenkolen, indien ik mij zoo mag uitdrukken, brandden van 's morgens $7^{1}/_{2}$ uur tot iets over 12 uur 's middags met een gelijkmatig zeer weinig rookgevend vuur en verkookten $30^{1}/_{4}$ amsterdamsche ponden water. De engelsche kolen brandden van 8 uur 's morgens tot bijna $1^{1}/_{2}$ uur 's middags met een gelijkmatig, echter veel rookgevend, vuur. Het verkookte water woog $36^{11}/_{16}$ amst. ponden. De engelsche kolen op 100° C. gedroogd, bevatteden 10,4 ten honderd water, terwijl de Meeuwenkolen, zoo als boven vermeld is, 25,272 ten honderd water bevatten. Dus beantwoordde op den dag waarop de proef werd genomen, 14 amst. ponden engelsche kolen aan 16,786 ponden Meeuwenkolen en zouden, in die hoeveelheid aangewend, 36,271 ponden water verkookt hebben, een resultaat, dat de Meeuwenkolen ten deze opzigte met de West Hartlei Newcastle kolen gelijk stelt. De asch der Meeuwenkolen was bijna geheel afgebrand. Slechts weinige kolenstukjes bleven er bijgemengd, terwijl de asch der engelsche kolen vele kleine onverbrande, zeer harde, kolenstukjes bevatte.

Ook op de Banda, gedurende het huiswaarts stomen, werd met de Meeuwenkolen eene proef, meer in het groot genomen. Met de verzamelde hoeveelheid kolen werd onder den stoomketel het vuur zoo lang aangehouden als mogelijk was. Volgens mededeeling van den heer *Cores de Vries* gaf deze proef een zeer bevredigend resultaat.

De heer *von Gaffron* brengt deze kolen tot de betere soorten van *bruinkolen*. Het zijn of *glanskolen*, overeenkomende met n°. 11 van het bekken van Pangaron, of *moorkolen*, overeenkomende met n°. 1 van genoemd bekken, beide soorten overgaande tot *zwartkool*.

P. J. MAIER.

Batavia, 10 Dec. 1853.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

DE SLAAP.

Onze gezondheid en ons geluk hangen veel af van de wijze waarop wij ons leven inrigten. Hoe vreemd het ook moge schijnen, er is eene tucht, die wij zoo wel in ons slapen als in onze wakende uren behooren in acht te nemen. Maar wat is nu eigenlijk de slaap? » De slaap heeft zoo veel overeenkomst met den dood, dat ik er mij zonder een ernstig gebed nooit aan kan overgeven," zegt een beroemd Engelsch geestelijke. Onze geneeskundige wijsgeeren pijnigen zich te vergeefs om er eene voldoende verklaring van te geven, en bewegen zich in een cirkel van magtspreuken, welke ons onwillekeurig doen denken aan de kat, van welke Göthe spreekt, die onophoudelijk met haar eigen staart speelde. Van de aannadering van den slaap is geen beter beschrijving gegeven dan die welke wij in een der werken van den Engelschen humorist Leigh Hunt vinden: » 't is ontwijfelbaar een zalig oogenblik, wanneer men goed en wel te bed ligt, en gevoelt dat men zachtjes in slaap zal vallen. Al het goede moet dan komen — 't is nog niet voorbij, de leden zijn juist vermoeid genoeg om het blijven in ééne positie aangenaam te maken; het werk van den dag is voorbij. De zintuigen beginnen ongemerkt werkeloos te worden; de geest des bewustzijns maakt zich langzamerhand los, gelijk eene moeder hare hand losmaakt van haar slapend kind; 't is alsof er over den geest een zachte sluijer geschoven wordt; even als het oog sluit hij zich al meer en meer. De geheimzinnige geest is uitgevlogen om daarbuiten ongezien rond te waren." Maar wat is de onmiddellijke oorzaak van den slaap? Laat ons dit punt een weinig nader beschouwen.

Er is ontwijfelbaar eene zekere hoeveelheid van zenuwkracht noodig, om de werkzaamheid des ligchaams te ondersteunen; en wanneer deze uitgeput is door de vermoeijenissen van den dag, worden de organen der dierlijken levens afgemat en onbekwaam om langer aan hunne bestemming te voldoen. Vandaar dat hunne uitputting, die uit gebrek aan hunne gewone zenuwprikkeling ontstaat, een toestand van slaap te weeg brengt. De gewaarwording der uiterlijke voorwerpen wordt verward, de oogen worden duister, de oogleden vallen toe, in spijt van alle pogingen om ze open te houden; vervolgens verslappen de rug- en halsspieren, het hoofd valt voorover, of naar de eene of andere zijde, en het ligchaam zinkt, voor zooveel de omstandigheden zulks veroorloven, in eene horizontale positie. Het zintuig van het gehoor blijft nog eenigen tijd werkzaam na dat van 't gezigt; zoodat wij het gesprek van de personen rondom ons nog kunnen hooren, lang nadat wij nog in staat zijn hunne gebaren te bemerken of het onderwerp hunner woorden duidelijk te onderscheiden. In dezen half-wakenden, half-slapenden toestand, dien de Franschen *demi sommeil* noemen, kunnen wij eenigen tijd als in eene aangename mijmering verzonken verblijven, tot dat de slaap eindelijk de laatste flikkering des bewustzijns wegneemt. Indien dus deze toestand uit een gebrek aan of uit eene uitputting van zenuwkracht ontstaat, zal de hoeveelheid van slaap, die tot herstelling der dierlijke kracht noodig is, in zekere verhouding staan tot de meer of minder volkomen ontwikkeling van het zenuwstel. Laat ons een blik slaan op de verschillende geslachten van het dierenrijk.

Als wij met de insekten beginnen, zullen wij zien, dat, hoewel vele, gelijk de gewone huisvlieg, maanden lang in een staat van ongevoeligheid verkeeren, zij evenwel een geheel jaar wakker en vrolijk blijven; zij slapen in der daad bijna in 't geheel niet. In de visschen is het zenuwstel zeer onvolkomen ontwikkeld, en daarom hebben ze weinig slaap noodig; en wanneer ze slapen, kan men ze bewegingloos in het water zien, behalve eene kleine beweging van den staart, in welken toestand men ze gemakkelijk met een net of zelfs met de hand vangen kan; maar als ze plotseling aangeraakt worden, schrikken ze oogenblikkelijk wakker en zwemmen blijkbaar verontrust weg. De slangensoorten, die eenigzins hooger staan op den trap der bewerktuigde schepselen, blijven vele dagen en nachten lang wakend, en rusten dan weder gedurende langen tijd. De boa constrictor, na zich vol gegeten te hebben, blijft dikwijls dagen en weken lang bewegingloos en als zonder leven. Maar men zou dit eer als eene soort van bewusteloosheid, een gevolg van overspanning, dan als eene natuurlijke rust kunnen beschouwen.

Als wij hooger opklimmen zullen wij bevinden dat de vogels veel meer slapen dan de visschen of de kruipende dieren, maar het geringste gedruisch, de minste

beweging maakt hen wakker, gelijk bewezen wordt door het gekakel der geheiligde ganzen, die het Kapitool van Rome gered hebben van eene overrompeling door de soldaten van Brennus, toen wachthonden en de schildwachten op hunne posten sliepen. Bij de verschillende soorten der viervoetige dieren, komen de hersens en het ruggemerg meer volkomen ontwikkeld voor, en uit gehoorzaamheid aan het instinkt zien wij dan dat zij, die bij dag werkzaam zijn, 's nachts slapen terwijl zij, die des nachts op roof uitgaan, bij dag hunne rust moeten nemen. 't Is evenwel opmerkenswaardig, dat deze orde der natuur omgekeerd wordt voor dieren, welke in gevangenschap verkeeren; zoo als men bespeurt bij leeuwen, tijgers, hyenas, enzv., in de diergaarden, deze waken ook bij dag en slapen 's nachts. In zoo verre kunnen wij zeggen dat zij zich aan beschaafde gewoonten onderwerpen. De apen, vooral de ringstaarten en kleinere soorten, zijn zeer rusteloos; maar de groote baviaan of Chimpanzie, bij wien de inrigting van de hersens veel op die van den mensch gelijkt, zal zes of acht uren slapen, als hij niet gestoord wordt. Wij komen dus tot het besluit, dat hoe volkomener de zenuwen ontwikkeld zijn — hoe grooter hoeveelheid van zenuwkracht afwisselend vereischt en uitgeput wordt — hoe grooter de vereischte hoeveelheid slaaps zijn zal; van daar dat men te regt opgemerkt heeft, dat de mensch langer slaapt dan een der grootere dieren.

Laat ons eens eenen slapende bespieden. en zijnen geheimzinnigen toestand opmerkzamer beschouwen.

(*Wordt vervolgd.*)

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Decemb. 20	Engelsch	Security	C. Pennington	Canton	27 Nov.	Liverpool

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Decemb. 21	Nederl. Indisch	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang		Coulster
» .—	» »	Passekan	Tan Pik Giok	Pekalongan		
» .22	» »	stooms. Makassar	Chevalier	Bencoelen		B. Kopersmit en co.
» .—	Nederlandsch	Julie Claire	de Wyn	Pekalongan		Haager en Schuurman.
» .—	»	Prinses Sophia	Pellenwissel	Hongkong		van Ommeren, Rueb en co.
» .—	Nederl. Indisch	Cicilia	Noordin	Grissee		
» .23	» »	Ellen	Levert	Samarang		John Pryce en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Decemb. 22	Nederl. Indisch	Atiat Ulbarie	Sech Abdulrahim	Soerabaya
» .—	» »	Fathool Bahrie	Sech Osman	»
» .23	Nederlandsch	Koning Willem II.	Meukman	»
» .—	Nederl. Indisch	stooms Tjitarum		
» .24	Nederlandsch	Lucia Maria	Eeftingh	Amsterdam
» .—	»	A. R. Falck	van Duivenbode	»
» .—	»	Bezoekie	A. Schaap	Cheribon
» .—	»	Ocean	Doeksen	Soerabaya

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Aldebaran	Meyboom	Nederland	Tiedeman en van der Burg.
»	Pio Nono	Nordlohn	Bantam	»
»	Jeannette *	Visser	Amsterdam	B. Kopersmit en co.
»	Mary Goddard	Koens	Rotterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Gelderland *	van Oosterom		Haager en Schuurman
»	Hendrika	Admiraal		Reynst en Vinju
»	Quatre bras	Bondix		Kreglinger, Dummler en co.
»	Maria Sophia	van Gijzel		van Ommeren. Rueb & Co.
»	Prinses Sophia	Pellenwissel		»
»	Drie Vrienden	Anderson		Maclaine, Watson en co.
»	Maria *	van Wyk		Pitcairn, Syme en co.
Nederl. Indisch	stooms. Banda	Schmit	Samarang en Soerabaya	B. Kopersmit en co.
» »	stooms. Macassar	Chevalier	Sam., Soer. en Molukkos	»
» »	Nagalaut	Winter		John Pryce en co.
» »	Ellen	Levert		»
» »	Aderak	Hoesin Samsoedien		D. N. Buys en co.
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang	Coulster
» »	Fathoor Rachman	Said Asegaf	Soerabaya	»
» »	Naïm Balhier	Said Aloewi		»
» »	Cecilia	Hamdja Noordig	Golf van Persie	»
» »	Almansoor	Said Habassy		»
» »	Batavia	Tan Ingiok	Pecalongan	
» »	Walvisch	Said Alhadiet		
» »	Passekan	Tan Pik Giok	Pecalongan	
Engelsch	Woodland Castle	Barclay	Singapore	Martin. Dyce en co.
»	William Simpson	Skenley	Londen	»
»	Jane	Henderson		Maclaine, Watson en co.
Deensch	Johannes	Heldt	Falmouth via Samarang	Bahre, en Kinder
Fransch	Mazagran	Vendojes	Bordeaux	B. Sanier, Suermondt en co.
Hamburgsch	Maria Christina	Voss		E. Moormann en co.
Zweedsch	Stats Radet Fahraus	Rundberg		Bahre en Kinder
»	Patria	Hermann	Falmouth	Busing, Schroder en co.
»	Oscar I.	Mork	Cowes	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Sydpool	Soderberg	Stockholm	»
»	Mary	Asander		»

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Zweeds. schip *Oscar I:* de heer *A. L. Broberg.*

Met het Ned. schip *Julie Claire:* de heer *W. van Sprangh.*

Met het N. I. stooms. *Macasser:* de heeren *Steinmetz en 2 zoons.— Hooy. — Lange. — van Kouteren. — Hewetzon.* — 2 jonge jufvrouwen *Voigt. Radin Ameir. — Z. M. troepen.*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Anna Maria Henriette:* de heer *E. A. Manden.*

Met het Ned. schip *Bosphorus: 2 gepasporteerde militairen.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Liverpool per ned. schip *Maria* kapt. van Wijk agt. Pitcairn Sijme en co.

69 bn. 236 kn. 55 coll. manufact. 22 kn. glaswerk. 5 kn. en 21 st. machinerien. 50 mn. aardewerk. 5072 stav. 1000 bund. ijzer. *de Agenten.*
381 mn. aardewerk. 11 kn. 49 coll. manufact. 117 kn. portwijn. *W. Anderson Tolson en co,*
205 kn. en bn. manufact. *Burth Mijrtle en co.*
142 do. 7 coll. do. *McEwen en co.*
2 do. 16 do. do. *Martin Dyce en co.*
2 do. 1 baal. do. *Pandel en Stiehaus.*
40 vn. kruid. 251 kn. 4 bn. en 15 coll. manufact. *Adam en co.*
30 bn. manufact. *Martin Dyce en co.*
4 mn. aardewerk. *Bahre en Kinder.*
49 bn. manufact. *E. Moormann en co.*
19 do. » 30 pakk. vilt. *Morgan Melbourn en co.*
41 kn. manufact. *Busing Schroder en co.*
20 kn. metaal. 2 do. en 2 vn. koper. 50 ton steenkolen. 12 kn. 1 vt. ijzerwerk. *Order.*
2 bn. manufact. 4 wielen en kisten. *MacLaine Watson en co.*
13 vs. verf. *Cores de Vries.*

Van Port Elizabeth per zwd. schip *Marij* kapt. Asander agt, Metzendorff Wilmans en co.

3223 stav. ijzer. 80 tobb. 200 ks. staal. *de Agenten.*

Van Padang en Bencoelen per ned. ind. stooms. *Macasser* kapt. Chevalier.

784 pic. rijst. 42 do. gutha percha $10^{90}/_{100}$ do. was. 55 do. benzoin. *Lim Hoa.*
1 kt. ijzerwerk. *John Pryce en co.*
3 bata paarden. 40 tail stofgoud. 917 pic. rijst. *f* 700— recepissen. *Kopersmit en co.*
175 pic. rotting. *Sech Said bin Alie.*
360 guld. goud. specie. *Raden Ameer.*
4 pic. notenmuscaat. 19 do. tabak. 6 do. gomelastiek. 9 do. gutta percha. *Hewitson.*
54 pic. tabak. 15 do. gomelastiek. 1 kt. jav. sigaren. 1 pic, vogelnetjes. *Abdoel Kuoem.*
31 pic. tabak. 42 do. witte dammer. $1^{60}/_{100}$ do. was. *Sie Yoetiang.*
$45^{92}/_{100}$ pic- witte damm. $18^{41}/_{100}$ do. gomelastiek. *MacLaine Watson en co.*
38 pic. gomelastiek. *Hunter Houghton en co.*
8 kn. lagen. olie. *Gouvernement.*
en *Gouvernement* goederen.

Van Soerabaija via Samarang, per ned. ind stoomboot *Banda*, kapitein Schmidt.

7 kn. java sigaren. *Tan Tjanseeng.*
7 bn. beng. chitzen. 2 pakk. koperwerk. *Said Aloewie Satrie.*
4 pik. aardappelen. *Goring.*
3 kn. koeken. olie en vruchten. *Leroux en Berne.*
10 vn. gezt. vleesch. *B. Kopersmit en co.*
$25^{10}/_{100}$ pic. was. 8 tromm. beschuit. 10 kn. java sigaren. *Order.*
1 kt. porceleinen. *van den Biezen en zn.*
1600 st. koehuiden 1 kist boeken. 4 pic. koffij. *B. Sanier Suermondt en co.*
1 trom beschuit. 1 krandj. tuigen. *Reijnst en Vinju.*
6 rotting stoelen. *Adam.*
2 do. chitzen. 2 corg. soga doeken. 1 do. slendangs. *Ons Tikseng.*
1 trom. kleeding stukken 1 ks. suiker monsters 1 kist vruchten.
1 ks. monsters. *Kreglinger Dummler en co.*
1 do. do. *Bahre en Kinder.*
1 do. lijnwaden. 1 do. garoe hout. *Sech Aboebakar Alie.*
6 pak zoolleder *Suffert.*
2 do. kleeding stukken. *Chambon.*
1 do. sarongs 4 kn. katoene goederen. *Lim Hoa.*

Van Grissee per ned. ind. bark *Naim Balhair* gez. Said acht. bin aloewie Segaf.

6 pr. inl. muilen. 6 st. do. sarongs. 2 do. do. kleedj. $6^{1}/_{2}$ corg. doeken. 3 do. slendangs. *Said Oemar Segaf.*
en *Gouvernemts.* 250 koij. zout.

Van Pecalongan per ned. ind. bark *Batavia* gez. Tan Ingok.

$448^{50}/_{100}$ pic. tabak. 25 ton. jarak olie. *Oeij Tiangdjoen,*
$299^{55}/_{100}$ do. suiker. *Paine Stricker en co.*
$646^{52}/_{100}$ do. » *Kopersmit en co.*
1256 do. » *v. Ommeren Rueb en co.*

Van de Lamponga per Twee praauwen gez. Baijie en Boesaman.

1500 ps. niepa bladeren. 29 pic. gomelastiek. 63 do. zwt. peper. 10 do. witte damm. 10 cattj. oud koper. 8 st. kat. spreijen. 15 do. do. tjauls. *Order.*

Van China per ned. schip *Drie Vrienden* kapt, Anderson [illegible] MacLaine, Watson en co.

29 mn. aardewerk, 3 kn. gedr. visch 793 coll. chin. goeder[illegible] *Kangsoeij.*
12 coll. chin. goederen. *Oeij Haksaai.*
633 do. » » *Nio Pak.*
893 do » » *Metzendorff Wilmans en co.*
47 do » » 8 kn. wandel stokk. *Order.*
151 do » » *Jong Jaauw.*
623 do » » *Oeij Laksaai.*
2000 do » » *Tiedeman v. d. Burg.*
1 kt. » » *de Weerdt Ruyl en co.*
4 do » » *Goring,*
51 coll. » » *Bahre en Kinder.*
101 do » » *v. Ommeren Reub en co.*
53 kn. » » *Hokseng.*
2 kn. meubelen. *Pandel en Stiehaus.*

Van Samarang per ned. ind. bark *Naga Laut* kapt. J. Wi[illegible]

333 st. balken. 870 do. do. kl. 300 do. duigen. *Order.*

Uitvoer.

Naar Samarang per ned. ind. brik *Fidha Rachman* gez. Sech Rachman Bilfagie.

117 pic. ijzer. *Haager en Schuurman.*
10 pic. kruid nagelen. 1 kt. hamm. *Han Tjengsan.*
100 ks. jap. koper. *Nahapet.*
2 kn. zijde garen. *Said Aloewie Satrie.*
2 kn. ruwe zijde. 1 do. eur. chitsen. 1 pak madr. tjilees. 2[illegible] zijde tjindees. 2 kalbas ghie. *Sechawal Jawas.*
12 kn. longcloths. *Oeij Tiangjoen.*
5 kn. zadels. 100 ks. blik *Martin Dyce en co.*
5 bn. kat. goederen. *Pitcairn Sijme en co.*

Naar Indramaijoe per ned. ind. bark *Almansoor* gez. Sarief Ibr[illegible] bin Jahia.

3 kn. witte katoen. 10 st. roode do. 30 do. mousselinnen. 23 [illegible] tabak dooss. 1 rol zijde 1 baal wit katoen. *Sech awal Jaw[illegible]*
4 vs. boter. 1 kt. do. 1 pak ijzerwerk. 2 jagt. geweer. 3 slijp[illegible] gebr. *Roselje en co.*
4 bn. goenie zakk. 1 pak divers. *Tiedeman en v. d. Burg.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Jeannette* kapt. Visser.

100 pic rotting. 6353 do. suiker. 4000 do. rijst. 75/1 30/2 legg[illegible] 100 ks. gember. *B. Sanier Suermondt en co.*
60 legg. arak. *v. Ommeren Rueb en co.*
1 vt. genever. 3 vn. pekelvleesch. 4 do. meel. *F. C. Radijs.*

Naar Amsterdam per ned. schip *A. R. Falck* kapt. van Duijvenb[illegible]

120 pic. rotting. 500 do. tin. 2500 do. koffij. 8403[illegible]/100 do. su[illegible] *Factorij der Ned. Handel Mautschappij.*

Naar Samarang en Bandjermassing, per ned. ind. bark *Arief Bandjermaas.* gezagvoerder Mochamat Ariep.

6 kn. katoene goederen, 3 do. wolle do. 4 do. iinnen do. 1 [illegible] woll. do. 3 kn. glaswerk. 5 do. brandewijn. 1 do. speelka[illegible] 5 do. papier. 5 do. metalen knoopen. 1 do. kousen *Bahre en Ki[illegible]*
3 kn. modewaren. 1 do. franjes. 1 do. messen, 1 do. speelka[illegible] 3 do. sarougs. *Panldel en Stiehaus.*
5 do. papier. 1 rol kaarten. *van Haren Noman en Kolff.*
1 mandje. 1 kistje en 1 pakje medicijnen. *D. N. Buijs en co.*
1 kist gordijn franjes. 1 do. kousen. 1 do. koffer. 1 do. waaijer[illegible] bn. wolle goederen. 1 do. broekenstof. *Metzendorff Wilmans e[illegible]*
6 ps. hammen. 1 kist provisien. *Kreglinger Dummler en co.*
1 » do. 2 kn. schilderijen. 3 do. wijn. 1 do. prosviien [illegible] *predon.*
5 kn. provisien 6 do. wijn. 2/2 do. likeur. 7 vs. boter 579 [illegible] goenie zakken. *Paine Stricker en co.*
8 kn. ongbl. katoen. 50 witte dammers. 30 katjes. chin. medicij[illegible] *Sie Yoetiang.*
1 piano. 4 geemb. koper ketels, 49 keld. lijn olie 25 do. wijn. [illegible] provisien. *van Ommeren Rueb en co.*
8 kn. calicots 5 do. madapollams. *van Leeuwen en co.*
12 corg. eurp. sarongs. 18 st. chitzen. 120 pakk. naaigaren. 10 [illegible] ongebl. katoen. *de gezagvoerder.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Lucia Maria* kapt. Eeftingh.

103 legg. arak. 3991 pic. suiker. *B. Sanier Suermondt en co.*
129 pic. koffij. 5350 do. rijst. 120 do. rotting. *Tiedeman en v. Burg.*
120 tobbe kamfer. *Paine Stricker en co.*
201 pic. koffij. *McEwen en co.*
1053 pic. koffij. 12 do. kruid nagelen. 226 do. gomelastiek. 3 [illegible] kleinig heden. *Kopersmit en co.*
2 kn. 1 gebruikt porcelein tafel servies. *E. Moormann en co.*

Naar Nederl. via Soerab. per ned. schip *Koning Willem II.* k[illegible] van Eijk Menkman.

20 keld. zuuren. 1 vt. groentens. 20. vn. azijn. *aan boord gebl.* [illegible] *van Melbourne.*
90 pic. rotting. 400 do. tin. *H. N. M.*

Naar Nederland via Soerab. per schip *Anna Maria Henriette* [illegible] Zeijlstra.

1 kt. wijn. 1 pak divers. 1 kt. boeken. 2 do. 1 do. koopwar[illegible] 1 do. kramerijen 1 pak. 1 kt. suikerwerk 1 geldkist. 4 coll. [illegible] provis. 6 vs. boter. 1 kn. manufact. 3 ks. divers. 4 do. krame[illegible] 6 do. koopmanschappen. 1 bascule. 1 blikke doos. 2 vn. p[illegible] 2 kn. 20 vn. bier. 20 mn. water. 1 vt. rolpens. 18 ks. wi[illegible] kn. provis. 1 do. hammen. 100 vs. boter. 21 ks. kaas. 7 do. [illegible] letters. 4 bn. goenij zakk. 215 vs. boter. 1 kt. divers. 5/4 p[illegible] 35 ks. bier. 4 do. glaswerk. 75 do. wijn. 100 ms. seltserwa[illegible] kn. katoenen. 6 do. en 3 vn. divers. 1 do. leder 1 do. klok[illegible] 26 tonn. teer. 4 pakk. 50 kloss touw. 1 do. pendule. 1 kt. [illegible] werk. 1 do. jagt geweer. 1 do. houtschroeven. 100 vs. loo[illegible] 575 do. boter. 1 kt. boeken. 3 do. divers. 120 vn. bier. 22 [illegible] en vn. divers. 11 do. gedr. katoenen. 100 keld. genever. 50 [illegible] bier. 50000 waalsche klinkers. 43 kn, vlam pijpen. 184 do. [illegible] katoenen. 508 do. witte do, 10 vs. zilv. munt. 2 kn. speel[illegible] *aan boord gebl. lad. van Nederl. bestemd. voor Soerabaija.*
50 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Pekalongan per ned. ind. schip *Oeij Sinjo* gez. Kwee Sa[illegible]

1 kt. modewaren. *Kopersmit en co.*
4 kn. witte katoen. 1 do. kain pandjangs. 1 do. madapoll. 10 [illegible] kat. garen. 5 pic. was. 2 kn, madera. 1 do. brandewijn. 1 k[illegible] stroop. 11 do. hammen. 4 ks rozijnen. 1 kt. chin. schoenen [illegible] pak do. speelkaarten. *Gezagvoerder.*

Naar Palembang per ned. ind. bark *Oedjoeng Pandang* gez. [illegible] Boenseng.

60 pic. klapp. olie. 18 do. suiker. 10 kn. thee. 68 pic. rijst. [illegible] koper spijkers. 22 p. zink. 2 kn. verfolie. 1 pic. loodwit. 2 vn[illegible] *de Gezagvoerder.*
20 pic. suiker. 8 kn. thee. 6 doosj. valsch gouddraad. $1^{1}/_{2}$ [illegible] gedr. katoen. 20 pakk. naaigaren. 10 riem holl. papier. *Ang [illegible] soen.*
16 pic. suiker. 7 kn. thee. 1/2 corg. bat. kleedjes. 4 do. gedr[illegible] ken. 4 roll. zijde goederen. 5 doos. valsch gouddraad. 10 [illegible] potlooden. 1 corg. bat. slendangs. *King Kiedjien.*
31 pr. chin. muilen. 27 st. amer. drill. 8 pic. eur. kat. garen [illegible] st. do. blaauw katoen. *Lim Boekiat.*
500 guld. zilv. specie. *Gezagvoerder.*

Naar Nederl. via Soerab. per ned. schip *Catharina Maria* k[illegible] Gortmans.

120 pic. rotting. 350 do. tin. *N. H. M.*
61 kn. spiegels. schilderijen. porcelein. enz. *Sanier Suermond[illegible]*
1939 coll. ijzerwerk. *Gouvernement.*
10 vs. zilv. specie. 9 coll. gouv. goederen. *aan boord gebl. g[illegible]*
1 partij ijzer ballast. *aan boord gebl. lad. van Nederland.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUIN[illegible]